

LITWA (Republika Litewska)

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne

powierzchnia:	65 300 km ²	
ludność:	2,848 mln (1.01.2017)	
głowa państwa (prezydent)	Dalia Grybauskaitė, od lipca 2009	
premier	Saulius Skvernelis	od grudnia 2016
minister gospodarki i innowacji	Virginijus Sinkevičius	od listopada 2017
minister energetyki	Žygimantas Vaičiūnas	od grudnia 2016
minister spraw zagranicznych	Linas Antanas Linkevičius	od grudnia 2016
ambasador Republiki Litewskiej w Polsce	Eduardas Borisovas	od grudnia 2018
ambasador RP na Litwie	Urszula Doroszewska	od sierpnia 2017
najbliższe wybory parlamentarne	październik 2020	

Sytuacja gospodarcza Litwy

Od 1 stycznia 2015 r. prawnym środkiem płatniczym na Litwie jest euro.

W 2017 r. dochód na mieszkańca liczony wg parytetu siły nabywczej wynosił 23 400 EUR i stanowił 78 % średniej wartości dla UE 28.

Struktura PKB (2016 r.): rolnictwo: 3,3%, przemysł: 28,5%, usługi: 68,2%.

Litwa jest sklasyfikowana na 41 pozycji pod względem globalnej konkurencyjności w rankingu Światowego Forum Ekonomicznego *WEF Global Competitiveness Report 2017-2018* (spadek z 35 miejsca w raporcie poprzednim). W rankingu Banku Światowego krajów, w których najłatwiej prowadzić działalność gospodarczą *Doing Business 2017* Litwa spadła z 20 na 21 pozycję. Były minister gospodarki RL Evaldas Gustas stwierdził, że Bank Światowy dokonał pewnych zmian w metodologii oceny, dlatego Litwa zanotowała spadek o jedną pozycję. Najgorzej oceniono litewskie warunki dla początkującego biznesu. Z 8 miejsca w poprzednim rankingu Litwa zaliczyła spadek na 29. Najlepiej kraj został oceniony w kontekście rejestracji majątku – Litwa znalazła się na drugim miejscu. Pod względem realizacji umów Litwa zajęła 6. miejsce. Pod kątem płacenia podatków kraj awansował z 49 na 27 miejsce. Poprawiła się także pozycja w kontekście wydawania pozwoleń na budowę (z 18. na 16. miejsce) oraz niewypłacalności spółek (z 70 na 66). W najnowszej edycji rankingu innowacyjności „Bloomberga” Litwa spadła o 2 pozycje i uplasowała się na 34 miejscu.

Rating kredytowy Litwy jest na poziomie inwestycyjnym, w granicach wartości średnich, z perspektywą stabilną. Oceny: Moody's (A3), Standard&Poor's (A-), Fitch (A-).

Podstawowe wskaźniki dot. finansów państwa są w dobrym stanie: handel zagraniczny pozostaje zbilansowany, budżet finansów publicznych kolejny raz notuje nadwyżkę, koszt zadłużania się państwa

pozostaje rekordowo niski, zobowiązania finansowe mieszkańców i przedsiębiorstw nie są duże, a wartość oszczędności jest rekordowo duża.

Litwa jest członkiem UE od 1.05.2004 r., WTO od 31.01.2001 r. i OECD od 5 lipca 2018 r.

W 2018 r. głównymi grupami towarowymi w litewskim eksporcie i imporcie były produkty mineralne (15,1% i 21% odpowiednio), maszyny i urządzenia mechaniczne, urządzenia elektryczne (15,2% i 17,3% odpowiednio) oraz produkty przemysłu chemicznego i przemysłów pokrewnych (10,7% i 11,6% odpowiednio).

W 2018 r. Litwa eksportowała głównie do Rosji (14%), na Łotwę (9,7%), do Polski (8,2%) i Niemiec (7,3%). Największymi partnerami w litewskim imporcie były: Rosja (14,8%), Niemcy (11,9%), Polska (11,3%) i Łotwa (6,9%).

Wybrane wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
PKB (w mld EUR)	36,6	37,3	38,6	41,8	---	---
PKB na 1 mieszkańca (w tys. EUR)	12,5	12,9	13,5	14,8	---	---
PKB (wzrost w %)	3,5	2,0	2,3	3,8	3,4	2,8
Deficyt/nadwyżka budżetowa (% PKB)	-0,6	-0,2	0,3	0,5	0,6	0,4
Dług publiczny (% PKB)	40,5	42,6	40,1	39,7	36,0	37,9
Inflacja (HICP roczna zmiana w %)	0,2	-0,7	0,7	3,7	2,6	2,2
Bezrobocie (w %)	10,7	9,1	7,9	7,6	6,5	6,3
Eksport towarów (w mld EUR)	23,75	22,31	21,83	26,41	28,33	4,1**
Import towarów (w mld EUR)	24,69	24,30	23,50	28,52	30,96	5,2**
Bezp. inwestycje zagr. na Litwie (w mld EUR)	12,75	13,50	13,93	14,82	15,50	---
Inwestycje bezp. Litwy za granicą (w mld EUR)	2,29	2,4	2,55	2,94	3,71	---

Źródło: EUROSTAT, Lietuvos Bankas, * EU Autumn 2018 Economic Forecast, ** wzrost w %

Polityka gospodarcza

Jako cele polityki gospodarczej przyjęto zwiększenie zatrudnienia i podniesienie poziomu zamożności społeczeństwa. Wśród priorytetów ważne miejsce zajmuje również problematyka bezpieczeństwa energetycznego, w tym działania na rzecz połączenia systemów elektroenergetycznych oraz systemów przesyłu gazu Polski i Litwy.

Litwa prowadzi aktywną politykę przyciągania inwestycji. Na terenie kraju funkcjonuje 7 specjalnych stref ekonomicznych oferujących inwestorom gotową infrastrukturę i warunki prawne prowadzenia działalności, ulgi podatkowe (0% CIT przez pierwsze 6 lat działalności i 7,5% na kolejne 10 lat, zwolnienie z podatku od nieruchomości oraz wolna od opodatkowania dywidenda). Spółki prowadzące działalność badawczo-rozwojową na Litwie mają trzykrotnie zmniejszony podatek dochodowy.

Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Polsko-litewskie stosunki gospodarcze regulują postanowienia dorobku prawnego Unii Europejskiej na podstawie podpisanego 16 kwietnia 2003 r. w Atenach i obowiązującego od 1 maja 2004 roku Traktatu dotyczącego przystąpienia Polski i 9 innych krajów do Unii Europejskiej. Ponadto obowiązują umowy międzynarodowe, które nie są w kolizji z Traktatem, pozostałe zaś zostały wypowiedziane. Wśród obowiązujących najważniejsze, to:

- Umowa w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji z 28 września 1992 r., weszła w życie 6 sierpnia 1993 r. (w dniu 7 czerwca 2018 r. przyjęta została ustawa o wypowiedzeniu Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 28 września 1992 r.). Umowa wygaśnie w 2023 r.,

- Umowa w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu w zakresie podatków od dochodu i majątku z 20 stycznia 1994 r. obowiązująca od 19 lipca 1994 r.

Szczególne znaczenie dla stosunków polsko-litewskich ma Traktat o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy ratyfikowany równocześnie przez obie strony 13 września 1994 r. Problemy gospodarcze są dyskutowane na forum powołanej w roku 1997 przez Zgromadzenie Sejmu RP i Sejmu RL Komisji Współpracy Gospodarczej. Ostatnie posiedzenie miało miejsce we wrześniu 2012 r. w Wilnie.

Wymiana towarowa z Polską

	2013	2014	2015	2016	2017	Dynamika 2016=100	2018	Dynamika 2017=100
Eksport	2 357,3	2 377,1	2 523,7	2 611,1	2 965,8	113,6	3.251,2	109,6
Import	1 062,1	1 115,0	996,0	1 224,0	1 626,2	132,9	1 842,6	113,3
Obroty	3 419,4	3 492,1	3 519,7	3 835,1	4 592,1	119,7	4 093,8	110,9
Saldo	1 295,3	1 262,1	1 527,6	1 387,1	1 326,8	x	1 339,6	x

Źródło: GUS (mln EUR)

Litwa według danych z 2018 r. jest 15 partnerem handlowym Polski w Unii Europejskiej i 21 w świecie pod względem obrotów, z udziałem 1,1 %. W eksporcie polskim Litwa zajmuje 15 pozycję w UE i 18 w świecie (udział 1,5%). W imporcie 16 pozycję w UE i 24 w świecie (udział 0,8%). Polska natomiast należy do najważniejszych partnerów handlowych Litwy. Jest trzecim (po Rosji i Niemczech) dostawcą na Litwę, z udziałem w imporcie Litwy wynoszącym 11,3% i trzecim rynkiem eksportowym Litwy, z udziałem 8,2%. Litwa należy do grupy krajów, z którymi Polska ma znaczącą nadwyżkę handlową. Przewaga eksportu nad importem sięga 80%.

W strukturze towarowej polskiego eksportu na Litwę dominują wyroby przemysłu elektromaszynowego – ok. 27%, produkty chemiczne – ok. 20%, w tym tworzywa sztuczne ok. 9%, artykuły rolno-spożywcze – ok. 18% oraz wyroby przemysłu metalurgicznego – ok. 11%.

Z Litwy importujemy głównie produkty mineralne (w tym paliwa i oleje) – ok. 32% - nastąpił dynamiczny wzrost w ostatnich latach, produkty przemysłu chemicznego – ok. 21% oraz artykuły rolno-spożywcze – ok. 16%, wyroby przemysłu elektromaszynowego – ok. 11%.

Największe saldo dodatnie dla Polski występuje w obrotach wyrobami przemysłu elektromaszynowego, wyrobami przemysłu chemicznego, artykułami rolno-spożywczymi oraz wyrobami metalurgicznymi.

Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Według statystyk litewskich pod koniec 2018 r. wysokość polskich inwestycji na Litwie wyniosła 956 mln EUR (6,2% inwestycji zagranicznych na Litwie ogółem) i była o 7,3% wyższe niż rok wcześniej. Polska jest 6 największym inwestorem za Szwecją (3,7 mld EUR), Holandią (2,1 mld EUR), Niemcami (1.1 mld EUR), Cyprzem (1,1 mld EUR) i Estonią (1,1 mld EUR). Według danych NBP na koniec 2017 r. inwestycje polskie na Litwie wyniosły 897 mln EUR i stanowią ok. 3,6% polskiego kapitału zainwestowanego za granicą (9 pozycja wśród kierunków inwestowania polskiego kapitału). Główne obszary działalności to: przetwórstwo ropy

naftowej, produkcja wyrobów ze szkła, gumy i plastiku, ubezpieczenia, pośrednictwo finansowe, handel, transport, przemysł spożywczy. Według rodzajów działalności gospodarczej struktura polskich inwestycji na Litwie przedstawia się następująco: 52,7% przemysł przetwórczy, 20,3% finanse i ubezpieczenie, 9,8% przemysł wydobywczy, 7,3% handel hurtowy i detaliczny, 6% budownictwo, 1% operacje na nieruchomościach.

W 2006 roku sfinalizowano jedną z największych transakcji zagranicznych polskiej firmy: zakup przez PKN Orlen litewskiej rafinerii w Możejkach, za które koncern zapłacił ok. 2,34 mld USD.

Według danych Litewskiego Banku Centralnego inwestycje przedsiębiorstw litewskich w Polsce na koniec 2018 r. wyniosły 417 mln EUR, co oznacza wzrost o 34,7% w stosunku do grudnia 2017 r. Inwestycje w naszym kraju stanowiły 11,3% ogółu inwestycji litewskich ulokowanych za granicą. Plasuje to nasz kraj na 4 pozycji za Holandią, Cyprzem i Łotwą. Wg NBP zainwestowany w Polsce kapitał litewski na koniec 2017 r. wyniósł 289,9 mln EUR (na koniec 2016 r. 252,6 mln EUR).

Według danych GUS pod koniec 2017 r. w Polsce zarejestrowanych było 140 spółek z udziałem kapitału litewskiego (148 w 2016), w których kapitał podstawowy litewskich udziałowców wyniósł 196,5 mln PLN – 0,1% podstawowego kapitału zagranicznego ogółem.

Na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych notowane są 3 firmy litewskie: Avia Solutions Group AB, AB Inter Rao Lietuva, Auga Group AB. Kolejna spółka litewska – biuro podróży Novaturas – zadebiutowała na GPW w marcu 2018 r.

Wiosną 2018 r. Maxima Grupė przejął Emperia Holding, właściciela sieci marketów Stokrotka. W ogłoszonej w lipcu br. strategii Maxima zapowiedziała połączenie sieci Stokrotka ze sklepami sieci Aldik, nabytymi w roku 2012. Maxima zamierza dysponować w Polsce 563 placówkami handlowymi.

Dostęp do rynku

Polska i Litwa nie stosują wzajemnie ograniczeń na rynku pracy i delegowania pracowników. Od 1 lipca 2009 osoba, posiadająca na Litwie zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej (Karty Przedsiębiorcy), nie może odsprzedawać wwożonych z Polski artykułów spożywczych innym sprzedawcom handlującym na targowiskach, a wyłącznie sprzedawać je „końcowym odbiorcom” (konsumentom).

Potencjalne dziedziny współpracy

Współpraca w dziedzinie energetyki, rozwój inwestycji bezpośrednich, inwestycje infrastrukturalne, termoizolacja budynków. Duża chłonność rynku litewskiego na artykuły produkowane w Polsce.

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej
Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii
kwiecień 2019 r.